

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Sredništvu in upravništvu je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, eta
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 6. novembra 1923.

Telefon šte. 552

STEV. 131.

Na razpotju.

Danes se vrši važna plenarna seja Narodne banke, na kateri se ima odločiti vprašanje povečanja obtočka novčanic. Vse naše strokovno in politično časopisje, kakor tudi gospodarske organizacije se že nad mesec dni bavijo z razmotrivanjem in proučevanjem vprašanja povečanja obtočka novčanic Narodne banke. Tudi Zveza industrijcev je, kakor smo poročali, na svoji skupščini razpravljala o tem vprašanju ter sprejela po obširni debati resolucijo, da naj se z ozirom na krilični položaj naše industrije spremeni za držanje vlade in Narodne banke napram industriji preden pride do težkih gospodarskih nesreč.

Narodno banko se še dosedaj ni popolnoma posrečilo kljub požrtvovalnemu prizadevanju organizacij pridobiti za to, da posveča industriji ono pažnjo, katere ji z ozirom na njeno važnost za naše gospodarstvo gre. Glavna pažnja se je posvečala predvsem izvoznim trgovini, ki je po nazarivanju merodajnih krogov za našo valulo in za vse gospodarstvo odločilna.

Zato naši gospodarski krogi s pomjnljivo nestrpnostjo in napetostjo pričakujejo izida seje Narodne banke, ki se je z vprašanjem povečanja obtočka pečala že v svoji oktobrovski seji, kjer pa se je odločila, da vztraja na stališču deflacije, ki ga je zavzel finančni minister, da se sedanji obtok novčanic ne sme povečati.

Pri odločitvi vprašanja obtočka mora Narodna banka posvetiti trem vprašanjem pažnjo, in sicer vprašanju odplačila dolgov države naši industriji, dalje vprašanju obrestne mere za industrijske kredite pri bankah in nevarnosti denacionalizacije naše industrije. Dolgove naše države dobaviteljem za raznovrstne državne dobave se v naših poslovnih krogih cenijo na okroglo 100 milijonov, ki se jih kljub temu, da so davno zapadli, ne likvidirajo in izplačajo. Ta ogromni znesek je težka ovira v obratu naše industrije in veletrgovine. Dolžnost vseh merodajnih činiteljev je, da podpirajo akcijo naših gospodarskih organizacij, da se dolžni zneski naši industriji likvidirajo in da se danes najde

izhodišče iz te zagale, v katero so spravile industrijo državne dobave. Izplačilo teh dolgov bi znatno zboljšalo poslovni položaj posameznih industrij, ker imamo podjetja, katerim dolguje država za dobave po 6 milijonov dinarjev, na katere morajo že leto dni čakati, medtem ko morajo same za obratni kapital, ki so si ga izposodile pri bankah, plačevati od 16 do 25 % obresti. Likvidacija teh dolgov bi pomenila znatno razbremenitev celega našega denarnega trga.

Narodna banka mora posvetiti na svoji današnji seji tudi pažnjo vprašanju faktilčne obrestne mere, ki jo mora plačevati danes za posojila industrija denarnim zavodom in ki je tako visoka, da jo zmorejo komaj najbolj lukrativna podjetja. Današnja obrestna mera je najboljši izraz nezdravih gospodarskih razmer v katerih se nahajamo. S kakšnim dobičkom mora delati obrat, ako ima plačati bankam od 25 % obresti? Jasno je, da pod sedanjimi pogoji naša mlada industrija, ki se ima boriti z nebrojem drugih začetnih težkoč, ne more dolgo vzdržati inozemske konkurence in da je skrajni čas, ako jo hočemo vzdržati, da se ji ustvarijo drugačni kreditni pogoji.

Že v oktobrovski seji Narodne banke so ugledni, žalibog maloštevilni prečanski člani poudarjali, da je postal vsled pomanjkanja denarja in težkoče kreditov položaj naše in-

dustrije tako kriličen, da je denacionalizacija industrije faktilčno že pričela. Tudi ta apel ne sme ostati brez odziva in Narodna banka ter naša vlada morata zvezi položaj, ki ga ustvarja sedanja napeta situacija pomanjkanja denarja in vedno naraščanje vpliva inozemstva v naših najvažnejših podjetjih, resno v pretres. Proces, ki je pričel sedaj, ogroža vse dosedanje uspehe in tečevine ter naše žrtve za nacionalizacijo industrije.

Finančni minister in z njim celokupna vlada ter pretežna večina Narodne banke vztraja odločno na načelu, da se kontingent novčanic pod nobenim pogojem ne sme povečati, ker bi to pomenilo pričetek inflacije, iz koje ni več povratka in katere posledice vidimo danes najjasneje v Nemčiji, na Poljskem, Madžarskem in drugod.

En del pa smatra, da je relativno in prehodno povišanje obtočka novčanic manjše zlo kot pa so posledice sedanjega stanja, ko zastaja produkcija in se ne more izkoristiti surovin, naprav in delovne sile. Nazori o potrebi in posledicah povečanja obtočka so torej deljeni; naše mnenje je, da je bila podjetnost in investicijska delavnost po prevratu pri nas relativno zelo močna in da je v interesu podjetij samih, da se danes zadovoljijo z danimi možnostmi in se skušajo prilagoditi v svoji organizaciji in obratu danemu položaju.

Izterjavanje davkov v Ljubljani.

V zadnjem času vročava davčni urad Ljubljana mesto davkoplačevalcem opozoritvene položnice za izplačilo davčnih zaostankov, ki dosega v največjih primerih ogromne vsote. Naravno je, da vzbujajo vročevanje opozoritvenih položnic z bog višine izkazanih zaostankov precejšnje razburjenje. Finančna delegacija je smatrala za potrebno, da preko mesarske zadruge v Ljubljani s posebnimi komunikacijami v časopisju odvrne od finančne uprave vsako odgovornost, češ, da je odmera davka stvar cenilne komisije in da je mogoča prošnja za sistiranje eksekucije in dovolitev plačila v obrokih. Komunikacije ne pove ničesar novega, da bi smeli upravičeno pri-

čakovati, da bi nam pojasnil, zakaj davčni urad ni razpošiljal nad eno leto opozoritvenih položnic in zakaj še danes ni rešenih baje nad 2000 dohodninskih prizivov davčne administracije, od katerih so nekateri tudi v zvezi z davkom na vojne dobičke.

Sicer je res, da bi moral vsak davkoplačevalec iz lastnega nagiba poravnati ob zakonitih rokih svoje davke in da vložitev priziva nima nikakega vpliva na izterjavanje, vendar pa bi morala finančna uprava upoštevati, da je pri nas ukoreninjena navada, ali, če hočete, razvada, da vsakdo čaka na uradni poziv, da plača davek, osebno ker vé, da mora pred prisilnim izterjava-

njem dobiti še opozoritveno položnico. Ta navada je tem bolj razumljiva in opravičljiva, ker se v zadnjih dveh letih ne vročavajo posebni plačilni nalogi, ampak se davkoplačevalci obveščajo o predpisu davkov z razgrnitvijo predpisnih izkazov. Davčni urad in finančna uprava bi morala s to navado računati in po predpisih vsako četrtletje razposlati opozoritvene položnice, da bi zaostanki ne dosegli take višine, da jih večina davkoplačevalcev vsled vedno bolj občutnega pomanjkanja gotovine in splošne notorne poslovne stagnacije ne more naenkrat poravnati. Zato smo tem bolj upravičeni pričakovati, da se davčna administracija na prošnje za sistiranje eksekucije ne bo le po možnosti ozirala, ampak da bo dovolila sistiranje eksekucije in odplačevanje v obrokih vsem davkoplačevalcem, kateri za to prosijo, ker jim ni mogoče vsega zaostanka naenkrat plačati. Upošteva naj se pri tem, da je posredno povzročil nakopičenje zaostankov davčni urad sam, ker se ni ravnal po predpisih.

Drugo pojasnilo, katero bi pričakovali, je vprašanje, kdaj se bodo rešili tisoči prizivov, ki leže, nekateri že več let, še nerešeni pri davčni administraciji. Davčna administracija se kar ne more ločiti od teh prizivov in iz neznanih vzrokov zadržuje njih rešitev. Izkušnja nas uči, da ima skoro 50 % dohodninskih prizivov poziliven uspeh, ker davčna administracija ni vedno srečna pri izbiranju svojih zaupnikov in predpisuje večkrat davke, ki daleko presegajo dohodke. Prizivna komisija je v zadnjih letih izdajno znižavala predpise davčne administracije, ker je uvidela, da so prehtirani in da se ne skladajo z dejanskimi razmerami. Prepričani smo, da bo tudi še nerešene prizive obravnavala kritično in pripomogla davkoplačevalcem, katerim so se predpisali nezakonito visoki davki, do pravice. Zato ravno v času, ki se izterjujejo davki, zoper katere so prizivi vloženi, tem težje čakamo, da se prizivi čimprej rešijo. Finančni delegaciji bi vedeli hvala, ako bi spravila davčno administracijo iz letargije, v katero je zapadla pri predlaganju prizivov.

Dr. Milan Todorovič:

Vprašanje povišanja novčaničnega obtočka.

(Nadaljevanje.)

Preostaja, da ob sklepu posvetimo še nekoliko besedi našim konkretnim prilikam in potrebam.

Člen 18. in 20. zakona o Narodni banki vsebujeta sledeča določila:

»Novčаницe, katere se puščajo v obtoček, morajo biti osigurane z zlatom in srebrom in z drugimi vrednostnimi trgovskimi in finančnimi, katere se morejo lahko in sigurno prevoriti v gotov denar.« (Člen 18.).

Narodna banka more dati svojih nočanic v obtoček največ trikrat toliko, kolikor ima metalne podlage.

Kakor vidimo obstoji pri nas mešani, iz sistema metalnega in bankarskega pokritja kombinirani sistem emisije, pri katerem je vsaka v obtoček postavljena novčanica pokrita z $\frac{2}{3}$ bankarskega in z $\frac{1}{3}$ metalnega pokritja.

Ta sistem mogel bi se označiti kot jako dober; dovolj elastičen je in izključuje možnost, da pride banka v težak položaj napram svojim dol-

žnikom — posestnikom novčanic.

Na žalost se je praksa oddaljila od principa, izražene v gori citiranih določilih. Tudi mi imamo sistem emisije, ki se težko da kvalifikovati in kateri je naši Narodni banki vzela karakter emisijske naprave.

V naslednjem dajemo kratek kritični pregled tega oddaljenja.

1. Poleg novčanic, izdanih na podlagi metalnega in bankarskega pokritja, je banka pustila v obtoček tudi novčаницe na podlagi državnega posojila. Obtoček na prvi podlagi znaša 1.500.000.000, dočim denarni obtoček na drugi podlagi sega preko števila od 4 in pol milijarde.

Ob takem postopanju smo mi dobili namesto banknotnega obtočka papirnati denar. In to je, brez rezerve lahko trdimo, glavni razlog, kateri je povzročil in kateri vzdržuje visoko ažijo.

2. Bankarsko pokritje, katero predpisuje zakon o Narodni banki čl. 18. v zvezi s čl. 1, je v praksi predač od tega, kar bi emisijska naprava smela uporabiti kot podlogo za emitovanje novčanic.

Ta opazka velja tako za posojila na lombard (čl. 3 in 10) kakor za dober del meničnega portfelja. Jedna

in druga pozicija v aktivih izpolnjuje samo postulat sigurnosti, (solventnosti), kar pa se tiče drugega pogoja — kratkoročnosti (likvidnosti), se o tem vodi premalo računa, tako da so bančna po formi kratkoročna aktivna defacto dolgoročna.

Vsled te napake prihaja banka često v položaj, da čeprav sicer solventna, ne more odgovorjati svojim obvezam. Z druge strani pa ona zoper zbog tega izgublja možnost, da ocenjuje potrebo prometa po cirkulacijskih sredstvih.

3. Naposled moramo napraviti opazko glede knjiženja metalne podlage.

Naša Narodna banka všteva v metalno podlogo: 1. kovano zlato in srebro; 2. tujo moneto, to je novčаницe tujih emisijskih bank; 3. depot v tujini v raznih valutah, to je tuje devize, tako naprimer kaže stanje od 22. septembra t. l. metalno podlogo v znesku 44.686.502.61, od tega odpade: na kovano zlato 63 milijonov 78.380.67; na kovano srebro 17.219.939.60; na tujo moneto 3 milijone 101.357.35; na tuje devize 357 milijonov 286.824.99.

Nam se zdi, da tako knjiženje podlage ni pravilno, čeprav se more čl.

19. zakona v tem smislu tolmačiti. Devize so, kakor je znano, menice na inozemstvo in kot take bi morale i one priti v menični portfelj, razen tega niti devize, niti tuja valuta niso ali vsaj vse niso plačljive v metalu, marveč v novčanicah dotične emisijske banke. In ker kurz teh novčanic ni al pari z zlatom, jih ni mogoče kot takih tretirati. Naj opomnimo naposled, da število 360.000.000, kolikor znaša tuji denar in depot v devizah, predstavlja jedno popolnoma nedoločeno množino. Tako na primer bi ona imela vrednost 360 milijonov zlatih dinarjev, ako so to devize na Zürich ali New York, toda manj od 100 milijonov, ako so bile devize na Milan. Po pravici se sme torej zahtevati, da se specificira ta depot v stanju Narodne banke.

Drugo vprašanje je, ali je z ozirom na vse dosedaj povedano primerno, da ostane dolžnost $\frac{1}{3}$ metalnega pokritja, ali pa je treba to določilo izpremeniti in v kakšnem smislu. Naposled, ali in kakšen vpliv bi imela izprememba tega določila na kurz dinarja?

Brž ko se lotimo tega vprašanja, je potrebno takoj v začetku dve stvari naglasiti 1. to vprašanje je

Mednarodni devizni trg.

Dinar je bil v prejšnjih mesecih slabši, kakor je danes; to pa vsled težavnih notranjih političnih razmer in pa ker je bilo zelo težavno dobiti kredit. Vsled vztrajne deflacijske politike in pa vsled prodaje živil v inozemstvo si je v zadnem času zelo opomogel in se je napram poletnim mesecem dvignil za 10 odstotkov.

Avstrijska krona je že pred enim mesecem praznovala obletnico svoje popolne stabilite — primerjaj o njej in o devizah sploh št. 67 in 68 Trgovskega lista od 12. in 14. junija. — V Novem Jorku notira zmeraj 0-0014, v Amsterdamu 0-036, v Londonu pa 325.000; v Londonu namreč ne rečejo, kolikerkoli del funta je tuja deviza, temveč, koliko kron ali dinarjev itd. pride na en funt.

Ogrska krona si je opomogla; pravijo, da je imel grof Bethlen glede posojila v inozemstvu uspeh. — Prim. Trg. list. št. 75 in 125. — To se pozna v precej stabilnem kurzu krone na inozemskih trgih. Ogrski gospodarski krogi so s stabilizacijo bolj zadovoljni, kakor pa če bi šla krona gor.

Rumunski lej si je pomagal šele v zadnjem času in je za silo stabilen. Prej se mu je pa slabo godilo in sicer v prvi vrsti zato, ker se poskušena pojavila v inozemstvu niso obnesla. Sedaj bo pa gotovo boljše, ko bodo izvažali.

Bolgarski lev se je kljub notranjim krizam poleti dobro držal in je tekmoval z našim dinarjem. Ker so pa težkoče le prevelike, je zaostal in je danes daleč za njim. Tendence kaže v zadnjem času navzdol.

Grško drahmo je že par tednov pred pred konfliktom z Italijo napadala očividna slabost; to pa predvsem zato, ker narodna banka ni znala izkoristiti položaja, ki je nastal pomladi povodom katastrofalnega padca inozemskih deviz. Danes notira drahmo v Londonu med 290 in 300, za 70% manj kakor junija. — primerjaj tudi Trg. list št. 89. —

Kakor vse jugoevropske valute, je tudi **turški funt** samo igrača v rokah mednarodne politike in gospodarske politike. Junija je šel precej gor, mislili so, da ga bo pognal ugodni mir v Lausanne 24. junija še više. A ker se »javni dolg« še sedaj ni uredil in ker kljub dobri volji turške vlade še vedno ni ravnovesja med izdatki in dohodki, je svojo pozicijo spet zgubil. Morebiti bo sedaj boljše, ko je uradno izklicana nova turška republika.

V številki 110 Trgovskega lista smo pisali o novem ruskem červoncu, ki so ga spravili v promet poleg rublja. Kakor so takrat govorili o uspehih, tako govorijo danes, da se poskus ni posrečil. Vzrok je ta-le: Ruska državna banka je mogla iz-

dobiti velik in praktičen pomen jedino in izključno zategadelj, ker je Narodna banka v svojem delu grešila proti osnovnim pravilom in principom, kateri veljajo za delo emisijske naprave; 2. grešitev proti tem pravilom je postavilo na dnevni red gornja vprašanja ter je hkratu vsvarilo velike težave za pravilno rešenje teh vprašanj.

Da malo pojasnimo:

Narodna banka je emitovala, smo rekli, za 4 in pol milijarde novčanic, katere niso pokrite z državnimi papirji. V zvezi s tem, prav kot neogibna posledica tega se pojavlja: prisilni kurz za novčаницe in odprava bančne obveze za konvertiranje. S tem so bančne novčаницe pretvorjene v papirni denar, — in teorija o pokritju dobiva s tem popolnoma drug značaj.

Na drugi strani je banka z emitiranjem novčanic na podlagi dolgoročnih tirjatev vzela sebi možnost, da ocenjuje velikost potrebe, katero ima promet glede cirkulacijskih sredstev, tako da je danes dovolj težko reči, ali je novčanicni obtok premajhen ali prevelik.

(Dalje sledi.)

dati le omejeno število červoncev, ker je bilo predpisano 50% kritje v zlatu in je zlata zaloga ruske vlade prav majhna. Červonec velja toliko kot deset zlatih rubljev, funt je 9.5 zlatih rubljev, torej je červonec boljši kot funt. Vsled omejenega števila je dobil červonec kmalu isto veljavo kakor kakšna inozemska valuta ali zlata deviza in so ga začeli prav tako spravljati in nabirati kakor tuje devize; zato v prometu praktično ni imel večjega pomena kakor funt ali pa dolar. Ker červonec ni bilo v blagajne državne banke nazaj, vsaj zadosti ne, so 18. septembra prenehali izdajati ga. Sedaj ga ne bo več, in kar so ga izdali, bo imel ravno tako posebno vrednost kakor kakšna redka znamka. Medtem pa fiskalno sovjetske rublje korajžno naprej in gre seveda v istem razmerju njih vrednost nazaj. Za eno milijardo sovjetskih rubljev dobiš sedaj en dolar, za pet milijard pa en funt. Nam se to že nič čudno ne zdi, ko smo se v zadnjem času naučili šteti samo z milijardami mark. Enkrat bodo črtali toliko in toliko števil, pa bo spet enota tukaj. Tako so v Rusiji enkrat že naredili in so milijon rubljev iz leta 1921 napravili enak enemu rublju iz leta 1923. Sedaj bodo tudi Avstrijci črtali. O tem pa v posebnem članku.

O **poljski marki** se slišijo samo neugodne vesti; nevzdržno drži po poševni poli svojih sosedov, nemške marke in sovjetskega rublja. Izgledi inozemskega posojila so slabi, ravnovesja v proračunu še zmeraj ni, nerodne devizne naredbe so zaupanje inozemstva v poljske finance zelo zmanjšale. Sicer pa smo priobčili o propasti poljske marke poseben članek.

Čisto druga je pa slika v **ruskih obrobni državah**. Vse devize so dobre in kolebajo na inozemskih trgih komaj za en odstotek. Deviza Riga — **latvijski rubelj** — je poleg dolarja celo edina vrednota, ki je stalno na nivou zlate paritete; relativno je še nad dolarjem.

Plačilna sredstva **skandinavskih držav** — Švedske, Norveške in Danske — so proti pričakovanju v zadnjem času padla. Švedska krona se je v jesenskih mesecih navadno dvignila celo nad dolar, vsled pomnoženega izvoza rib; sedaj je pa pod dolarjevo pariteto. Norveška vrednota ima drugače zlato pariteto 26.80, sredi oktobra je pa padla na 15.49, torej skoraj za polovico. Danes pravijo, da je zgubila že 57% svoje zlate vrednosti. To je največje nazadovanje od vseh držav, ki so ostale med vojsko nevtralne. Tudi danska krona je šla že na 65% svoje zlate vrednosti nazaj, a vzroki so v vseh treh državah precej isti: gospodarska kriza, nastala vsled izločenja Nemčije kot odjemalke in vsled industrijske krize v Angliji. Za Norveško pride še posebej v poštev število nezaposlenih ladij, ki so bile sicer v tuji službi. Danes je trgovskih ladij sploh preveč, prevoznega blaga pa sploh premalo.

Čudno se bo marsikomu zdelo, da **nemška stara marka** še zmeraj notira, tako v Novem Jorku in Londonu kakor na srednjeevropskih in južnoameriških deviznih trgih. Devet ali deset ničel spredaj ali zadaj, notira pa le, neverjetno se nam zdi. Poskus, da bi jo izrinili v Zürichu iz prometa, se je ponesrečil. Kljub propasti marke je namreč Nemčija tudi še danes zelo važen člen svetovnega gospodarstva; in če bi črtali devizo Berlin, to se pravi, če bi proglasili Nemčijo za bankrotno, bi bilo internacionalno narodno gospodarstvo še veliko bolj omajano kakor je pa že. Tako pa nizajo ničlo na ničlo, samo da se vidi, kakor da bi marka živela, čeprav je njena vrednost ne vem kateri milijardni odstotek vrednosti nekdanje ponesne valute.

Češka krona je stabilna; kolebanje znaša v zadnjih mesecih 1 do 2 odstotka; vzrok je večinoma manjša ali večja prodaja sladkorja. Gotovo je, da so češkoslovaški gospodarski krogi s tem majhnim koleba-

njem svoje krone prav zadovoljni; vsaj lahko kalkulirajo, kar je sicer nemogoče.

O **švicarskem franku** smo poročali v št. 108, 13. septembra, v posebnem članku. Tam navedeni vzroki o njegovi zmanjšani vrednosti veljajo tudi še danes. Najslabše se mu je godilo meseca julija; sedaj niha v Novem Jorku med 17.70 in 18, kar je toliko kot 8 odstotna zmanjšana vrednost.

Tudi **lira** v letošnjem poletju ni vzdržala prejšnje višine; v prvi polovici avgusta je najbolj padla, na nekako petino predvojne vrednosti, mimogrede je notirala v Londonu 110. Italijanski uspeh v sporu z Grško jo je pa pokrepil in tudi vlada sama se je za pokrepitev zelo trudila. Sedaj je šla v Londonu zopet pod sto, to se pravi: ni ti treba dati sto lir za en funt. Predvojno razmerje je bilo 25 : 1. Zdi se, da se bo še dvigala.

Španska peseta ali deviza Madrid je meseca avgusta in septembra zelo padla. Vzroka sta dva: neuspeh v Maroku in pa vojaška revolucija. Ministrstvo Primo de Riveras je peseto nekako stabiliziralo in se je koncem oktobra začela celo dvigati.

V prvih dneh avgusta sta bila **francoski in belgijski frank** tako nizka, kakor dosedaj še nikoli; najbrže vsled reparacijskega oziroma ruhrskega vprašanja, kar je pa v bistvu isto. Francoski frank se je dvignil tedaj v Londonu na 84, belgijski pa celo na 104, torej skoraj tako kakor lira. Predvojno razmerje do funta je isto kakor pri liri, 25 : 1. Francoska vlada je pa na raznih deviznih trgih svoj frank podprla in je pomagala s 400milijonskim posojilom tudi belgijskemu. Vsled kapitulacije Nemčije v ruhrskem vprašanju sta se oba franka še bolj okrepila in ni bilo več treba posredovanja države. Kljub temu sta pa še danes v Novem Jorku za 16 do 20 odstotkov pod ono vrednostjo, ki sta jo imela ob začetku ruhrske krize. Pa pravijo, da se tudi sedaj ne bosta držala, ker Nemčija ne bo mogla plačevati reparacij. O francoskem franku prim. »Trgovski list« št. 84.

Holandski goldinar je izredno trden in ne koleba dosti. Veliko so mu pomagala posojila, ki so jih dali Holandci inozemstvu; s tem so utrdili zaupanje v holandski denar. Deviza Amsterdam notira sedaj samo okoli 2% pod zlato pariteto.

Iz Londona so poročali o umetni inflaciji v okrepitev industrije; rekli so, da bodo izdali sto milijonov funtov. Primerjaj o tem naš članek v »Trgovskem listu« št. 123. Kako je danes, ne vemo; vidimo pa, da že samo namigavanje na tak korak vrednoti lahko škoduje, in najsi je ta vrednota tudi angleški funt. Kakor hitro se je Baldwin napram zahtevam industrijevcev po inflaciji pokazal prijenljivega, tako je začel funt padati, čeprav ne v veliki izmeri. Sedaj notira v Novem Jorku pod 504; to je: za sto funtov dobiš 450 dolarjev. Predvojno razmerje približno 1 : 5 ali 100 : 500.

Severoameriškega dolarja se ruhrska kriza in katastrofa nemške marke nista prav nič prijel. Tudi Hardingova smrt ni nič uplivala, ker gre sedanji predsednik Coolidge po isti poti naprej in ni pričakovati spremembe v politiki. Mislili so, da bo nadprodukcija škodovala, pa je ugodna trgovinska bilanca vse spet izenačila. V zadnjih mesecih je dolar popolnoma stabilen.

Splošno se vidi, da nemška marka na inozemske devizne trge ne vpliva več in da gredo svojo pot ter se vrše spremembe samo med njimi, brez ozira na marko. Kakor je bilo svojčas, ko sta padla avstrijska krona in sovjetski rubelj, tako je sedaj z nemško marko. Vsak dan bolj vidimo, da bo morala ubrati tudi Nemčija isto pot, kakor jo je ubrala Avstrija in jo je ubirala Ogrska, pot **mednarodnega posojila** in s tem pot do zaupanja v državo. Za Nemčijo bo prišla Poljska. Mi smo v »Trgovskem listu« že davno označili ta izhod kot edini.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Varaždinu se nahaja mehanična tkalnica platna, ki zaposluje 40 delavcev ter izdeluje šatorsko platno, brisače, prte in sicer v glavnem iz lanu, konoplje in jute.

V Trziču se nahaja predilnica in tkalnica Glangzmana in Gasnerja, ki izdelata na 373 razvojih letno okrog 4.250.000 m platna in sicer domestika, inlefa, molinosa, osnabrika in gabola, od katerega prodajo v sirovem stanju 2.385.000 metrov, vzorovanega blaga 1.000.000 metrov in beljenega blaga pa 735.000 metrov. Popreje je prodajalo podjetje gabol in širting po Levanti, širting tudi v kraje ob Črnem morju in surovi molinos na Češko. Tkalnica je sedaj zgradila svojo lasno belilnico. Celo podjetje ima električni pogon z vodno silo.

V Preboldu pri Celju se nahaja tovarna bombaževih tkanin, ki je bila poprej last združenih avstrijskih tekstilnih tovarnen na Dunaju, katerim je pripadala tudi predilnica v Litiji. Delavcev in osebja ima 154, razvojev ima 278 sistema »Normop« in 20 avtomatičnih sistema »Sternen Wistic«. Izdeluje samo surovo robo kot amerikan.

Poleg tovarne Mite Ristića in sinov izdelujejo šamije iz importiranega platna sledeče tovarne:

1. Tovarna Hranta Mudžijana v Nišu, ki izdeluje poleg šamij tudi robce, namizne prte, zavese in rute v raznih desenh.

2. Tovarna šamij Mihajla K. Petrovića v Sarajevu, ki izdeluje letno okrog 15.000 kom. šamije za narodno nošo pravoslavskih in mohamedansk po Bosni in Hercegovini ter kmetič in meščank po Srbiji in Črni Gori. Ti dve podjetji imata ročno tiskarno. Zaposlujeta 15 delavcev. Muslimanske šamije izdeluje na rokodelski način v večjih množinah Jahija Mahmuda in komp. v Skoplju, poleg manjših delavnic nekaterih Armencev, Grkov in Turkov v Skoplju. Poleg domače izdelave se pri nas uvažajo šamije iz Soluna, Carigrada in Švice.

Na Hrvaškem, v Slavoniji ter v Vojvodini nosijo in izdelujejo tkanine, ki so barvane in tiskane z indigom. Te vrste blago se tiska na ročni ali pa na strojni način in je vse izdelano iz kudeljnega platna.

V Čakovcu, v Medjimurju se nahaja tovarna S. Neumanna naslednikov, ki barva in tiska letno okrog 500.000 m blaga.

Podjetje ima tri stroje za tiskanje, dva stroja za aprehiranje in dva stroja za barvanje, en stroj za vlaženje platna, dva kalendera, en stroj za merjenje, dva stroja za navijanje in en stroj za odvijanje platna, eno centrifugo, kompletno mehanično sušilnico, 16 rezervarjev za barvanje, 6 elektromotorjev, 1000 modelov za tiskanje in zaposluje celotno 20 delavcev. Pred vojno je dobil lastnik od madžarske vlade za moderniziranje in razširjenje podjetja 5 strojev.

V Koprivnici se nahajajo: 1. Prva koprivniška tovarna barvastih tkanin, ki barva letno okrog 200.000 molinosa, obratuje na mehaničen način in ima 10 delavcev. 2. Tovarna barvanih tkanin Brajner in Horvat, ki je začela obratovati leta 1921 in izdeluje te vrste blaga na mehaničen način.

V Podravskem kloštaru ima Adam Lajbing mehanično barvarno tkanin, ki izdeluje letno okrog 50.000 metrov in obratuje z dvema stroji za tiskanje tkanin ter dvanajstimi bazeni in petimi delavci.

V Somboru se nahaja delavnica Štefana Husvéta, ki barva in tiska blaga na modro in sicer okrog 100 tisoč metrov na leto.

Poleg teh se nahaja še nekoliko drugih ročnih delavnic za tiskanje blaga.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Trgovske zveze z Bolgarijo. V Sofiji se je ustanovila Irgovska agenturna in komisijska tvrdka z naslovom »Jugoslavensko Bugarska Trgovačka Agencija«. Njen namen je uvažati vsakovrstno blago iz Jugoslavije in izvažati ga v Jugoslavijo ter dajati informacije o stanju Irgovine v Bolgariji. Natančnejši naslov je interesentom na vpogled pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Za izvoz v Francijo. Neka tvrdka v Franciji se ponuja kot zastopnica naših izvoznikov za vso Francijo, zlasti pa za vzhodni del Francije. Njen natančnejši naslov je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na razpolago.

Prodaja luksuznega avtomobila. Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala dne 20. novembra t. l. v garaži špedicijske tvrdke »Bolkan« v Ljubljani luksuzni avto znamke »Itala«. Predmetni oglas je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tobačna tovarna v Ljubljani bo prodala na usni dražbi dne 6. decembra t. l. ca. 3000 kg kompostiranega tobačnega prahu. Pogoji dražbe so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne.

Madžarska zunanja Irgovina v septembru. Celoten mažarski uvoz v septembru je znašal 163 milijard, izvoz pa 150 milijard ogrskih kron. Trgovska bilanca je bila torej pasivna za 13 milijard og. K, kar znači 4 milijone zlatih kron.

Izvoz krompirja iz Češkoslovaške. Češkoslovaški ministrski svet je dovolil, da se sme izvoziti 1000 vagonov krompirja pod pogojem, da eksporterji oddajo konsumentom primerno količino po znižanih cenah. Uvoz krompirja iz Madžarske je radi krompirjevega raka prepovedan.

Proti krošnjarem. V št. 115. z dne 29. novembra Trgovskega lista se ostro protestira proti dalmatinskim krošnjarem, kar je popolnoma pravilno. Pozabilo se pa je, da tvorijo v tem oziru še večje zlo mladi Hrvali, katerim izdajajo hrvatske oblasti krošnjarske knjižice. Te knjižice sicer ne veljajo za hrvatska mesla in trge, pač pa obiskujejo krošnjari, opremljeni s takimi knjižicami, dan za dnem mesta, trge in vasi v celi Sloveniji in nadlegujejo ljudi tako dolgo, da jih končno vendar primorajo kupiti od njih to ali ono vsiljeno in najsibo še tako slabo blago. Toda to blago ni samo slabe kakovosti, ampak prodajajo ga celo po višjih cenah, kakor ga prodajajo domači Irgovci, ki se morajo boriti z visokimi davki in z drugimi bremenami. Tudi se je že ugotovilo, da krošnjari po dve osebi z eno in isto knjižico. Ministrstvo Irgovine in industrije oddelek v Ljubljani je izdalo odredbe, glasom katerih se izda dovoljenje samo prebivalcem domače industrije, katerim je dovoljeno razpečati svoje izdelke polom krošnjarenja. Tudi delancem zmožnim invalidom se sme izdati krošnjarsko dovoljenje, ampak samo v domačem okraju. Glasom teh odredb oz. okrožnic ministrstva Irgovine in industrije oddelek v Ljubljani št. 6219/20 z dne 3. avgusta 1920 in št. 7240/21 z dne 18. oktobra 1921 in št. 7840/21 z dne 13. septembra 1921 je krošnjarenje z manufakturnim blagom splošno prepovedano, ker kdor nosi seboj celi dan 20—40 kg manufakturnega blaga, je delazmožen in ne spada med delancem zmožne invalide. Po večini pa krošnjarijo po Sloveniji mladi, zdravi in za vsako delo zmožni Hrvali; ne oziraje se na gori navedene odredbe vidirajo nekatere oblasti v Sloveniji vseno od hrvatskih oblastev izstavljene knjižice. Velik del krošnjarev se tudi sploh ne zglašuje več pri okrajnemu glavarstvu v svrhu vidiranja, tudi so kazni, ki jih nalaga obrtna oblast tako majhne, da nimajo prav nobenega pomena. Ako bi se krošnjarije kaznovalo z velikimi vsotami, n. pr. v iznosu vrednosti odvzetega blaga, in bi se nagradilo orožnika slično kakor je to pri graničnih finančnih stražah, bo nastal takoj red, prej pa ga ne bo. Ako zahteva država od Irgovca redno plačevanje davkov, ima Irgovec tudi pravico, da zahteva točno izvrševanje odredb in zaščito svojih pravic s strani vseh oblasti. Zato je, da se od legalnega, solidnega Irgovca zahteva natančno

označenje cen, da se na drugi strani dovoli, da nezanesljivi delomržeži, kateri nimajo pojma o Irgovini in kakovostni blaga, varajo prebivalstvo. V tem vprašanju bi morali nastopiti vsi Irgovci s skupno akcijo. Vsak Irgovec, tako na deželi kakor tudi v mestih naj v lastnem interesu gleda na to, da se krošnjarenje odpravi, ker je pri današnjem razvoju Irgovini nepotrebnost. Krošnjarenje ne škoduje samo Irgovcem, ampak v veliki meri tudi državi, ker bi domači Irgovec n. pr. da se ukine krošnjarenje napravil večji promet in s tem tudi plačal večje davke. Zato se prosijo tudi Irgovci v mestih, da sami pomagajo k rešitvi tega vprašanja s tem, da ne prodajajo blago krošnjarem.

Macun Anton, Irgovec v Ptuj.

Dobava riža, makaronov in fižola. Dne 15. t. m. ob 10. dop. se bo vršila ponudbena razprava pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani, v vojašnici vojvode Mišiča (objekt XIV.), za nabavo 750 kg riža, 550 kg makaronov in 300 kg fižola. Varščina 5%. Poročnica daje intendantu.

Leopoldov sejem v Gornji Radgoni se vrši 15. novembra t. l. Opozarjamo na današnji oglas.

Adicijski stroji. THE REX CO., LJUBLJANA.

Industrija.

Sladkorna kampanja na Ogrskem. Ogrska ima 13 sladkornih tovarn, letošnji pridelek sladkorja se ceni na 10.000 vagonov. Od teh se bo porabilo kakih 5500 vagonov vagonov za domači konsum, ostalo se izvozi. Tovarne imajo pri letošnji kampanji precejšnje težave, ker enotnosti cen za sladkorno peso ni bilo mogoče doseči in je vsaka tovarna morala voditi kupčijo s producenti na lastno roko. Seveda so cene zelo različne. To bo vplivalo slabo na sladkorne cene. Tovarnam v dobro bo dobra sladkorna kapaciteta pese. Eksportna sladkorna industrija skuša doseči visoko kvaliteto sladkorja, da se uveljavi ob češki konkurenci. Eksportne težkoče pa povečava poleg drugih momentov posebno visok oddajni zahtevki države, ki sega preko 70% sladkorove cene.

Denarstvo.

Kje je denar? Glasom časopisnih vestih je Narodna banka priredila anketo, ki naj bi odgovorila na vprašanje, kje se skriva gotov novic. Interesantna je naredba neke vojvodinske filijalke, da so vojvodinski kmetje dobili doslej za pridelke okrog 170 milijonov dinarjev, dočim so bančne vloge narasle le za 3 milijone. Ni dvoma, da kmetje svoj denar shranjujejo po skrivališčih, mesto da bi ga vložili v banko. Dač lepo merilo za stopnjo denarne gospodarske izobrazbe pa tudi zaupanja širših slojev do bank.

Zaloga zlata celega sveta. Po ameriškanskih navedbah znaša zlata zaloga celega sveta v obliki denarja odnosno v blagajnah raznih bank in zakladnic konec leta 1922 okrog 8.75 milijard dolarjev napram 8.20 milijardam koncem 1921.

Obtok novčanic v Jugoslaviji znaša glasom izkaza Narodne banke z dne 22. oktobra t. l. 5874.7 milijonov dinarjev. Zmanjšal se je za 51.1 milijonov, Kovinska podlaga se je zvišala za 5 milijonov na 457.3 milijonov dinarjev.

Carinski dohodki v prvi desetini oktobra so znašali 59 milijonov dinarjev napram 42 milijonom v istem času lanskega leta.

Ljubljanska kreditna banka nas glede na tendenciozna poročila nekaterih zagrebških listov prosi objave, da ima za vse svoje terjatve Beogradski ujedinjeni banki popolno krišje.

Razglas o kurzih listin, izdanih na inozemsko valuto, za čas od dne 1. do vštetelega dne 30. novembra 1923. Da bi se pravilno pobirale takse po zakonu o takсах in pravilno določala pristojnost za sojenje, je določil gospod minister za finance z odločbo I broj 41.534 z dne 24. oktobra 1923, ker se menjava vrednost listin, izdanih na zlato in inozemsko valuto, proti dinarju, nastopne kurze, po katerih se morajo preračuna-

vati na vrednost dinarja vse listine, ki slovejo na zlato ali inozemsko valuto:

1 napoleon	Din	270.—
1 turška lira v zlatu	„	305.—
1 angleški funt	„	362.—
1 ameriški dolar	„	80.—
100 franc. frankov	„	480.—
100 švic. frankov	„	1440.—
100 grških drahem	„	140.—
100 italijanskih lir	„	361.—
1.000.000 nemških mark	„	0.05
100 češkoslov. kron	„	240.—
100 madžarskih kron	„	0.45
100 romunskih lejev	„	38.—
100 bolgarskih levov	„	77.—
100 španskih peset	„	1085.—
100 nizozem. goldin	„	3200.—
100 danskih kron	„	1370.—
100 avstrijskih kron	„	0.11
100 poljskih mark	„	0.01

Ti kurzi morajo veljati za čas od dne 1. do dne 30. novembra 1923. Po teh kurzi se pobirajo tudi luške takse

Promet.

Zvišanje železniških tarifov. Generalna direkcija državnih železnic objavlja, da se bodo zvišali tarifi za direktni potniški promet med Madžarsko in kraljevino SHS s 15. novembrom na madžarskih železnicah za potnike 60%, za blago pa 20% dosejanje tarife.

Prometne omejitve. 1. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah za postajo Subolico loko je od 3. do vklj. 7. t. m. ukinjeno. Izjeme: Živad, režijske pošiljke, vojaške pošiljke in brzopokvarljiva roba. — 2. Brzovjavka št. 2704 z dne 27. okt. t. l. se spremeni v toliko, da so pošiljke za Poljsko preko obmejne postaje Lawoczne dovoljene.

Izvoz in uvoz.

Ministrska naredba o izvoznih uverenjih. Generalni inspektorat ministrstva financ je sklenil, da ne sme nobena šranka ob priliki uvoza uporabiti uverenje za izvoz, ki se glasi na drugo ime, ker imelnik uverenja mora dati obvezo pri prejemu uverenja za uvoz, katero mora izpolniti v roku treh mesecev.

ITO ZOBNA PASTA sigurno odstranjuje zeleni rob na zobeh.

Razno.

»Je lahko tudi magnat.« V nekem bu-dimpeštanskem listu inserira neka avtomobilska firma, da išče »kot direktorja reprezentabilnega gospoda, ki razpolaga z uglednimi zvezami. More biti tudi magnat.«

Milijardne znamke v Nemčiji. Z zadnjim povišanjem poštnih pristojbin so uvedli v Nemčiji do danes svetlu še nepoznano vrednostnico: 100- in 500 milijonske znamke. Rekord pa bo dosegla čokoladnobarvna znamka za eno milijardo.

Razglas o popravni vojaških čevljev. Vse čevljarke zadruge, podjetja in mojstre se opozarja s tem na razglas, objavljen v Uradnem listu št. 180 z dne 31. oktobra 1923, s katerim se razpisuje na dan 8. novembra 1923 ob 11. v pisarni komande V. žandarmerijske brigade v Ljubljani javna licitacija za popravno vojaških čevljev. Oddajalo se jih bo v partijah počeni s 50 do 100 parov in bo skupno oddanih do 1000 eventualno več parov. Pripominja se, da je navedena licitacija javna in ustmena ter da je potrebno, da pridejo označenega dne interesenti osebno k licitaciji. Doga-je naj si ogledajo interesenti že pred dnevom licitacije pri gorinavedeni komandi.

Mednarodni sejem v Lyonu. V Lyonu se bo vršil mednarodni vzorčni sejem od 1. do 16. marca 1924. Okrožnica uprave sejma s pogoji za razstavljalce je interesentom v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobave iz Madžarske. Madžarska je dobavila naši državi na račun reparacij: a) premoga za mesec september 21.120 ton v celokupni vrednosti 2.843.441.000 madžarskih kron; b) premoga za prejšnje mesece 460.229 ton v celokupni vrednosti 7.268.667.260/20 madžarskih kron. V teku septembra je bilo poslano v kraljevino: 1 lokomotiva in 1 tender normalnega tira in 1 lokomotiva kakor tudi 1 potniški avtomobil sistema Opel.

Trgovski koledar za leto 1924

izda v kratkem Slovensko Irgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, Gradišče 17/L, kamor je naslovili naročila.

Trgovci kot priče in zvedenci. Radi priložbe Irgovskih krogov odnosno Slovenskega Irgovskega društva »Merkur« v Ljubljani, da dobivajo priče in zvedenci sodna vabila nefrankovana in morajo plačevati dvojni porlo, da nadalje puste nekateri sodniki priče in zvedence čakali po ure in ure po določenem času, preden pridejo na vrsto in da končno zvedenci dobe premajhno odškodnino za izgubljeni čas, je na posredovanje Trgovske in obrtniške zbornice odgovorilo predsedništvo deželnega sodišča: Po predpisih se pobira od naslovnika enkratna pristojbina za pošiljko, poleg tega pa še pristojbina za povratnico. Če bi se pošiljke vročevale na drug način kot po pošli, bi se morale razprave razpisovati na mnogo daljše termine, zato pa bi občulno Irpe- lo sodno postopanje, na katerem imajo ravno pridobitni krogi poseben interes. Pozvana priča lahko zahteva od strani- ke povračilo. Odmera pričnine in zvedeniške pristojbine je stvar proste presoje sodnika, ki je neodvisen, a priča ali zvedenec imata radi prenizke od- mere pravico priložbe. Kar se določevanja narokov za zaslišanje tiče, je predsedništvo višjega deželnega sodišča naročilo podrejenim sodiščem, naj se naroki določajo ob takem času, da pozvanim ne bo treba čakali predolgo.

Pridelek paprike v naši državi. Po zadnjih podatkih pokazuje produkcija paprike v naši državi velik napredek. Ako primerjamo lanski pridelek paprike z letošnjim, bomo že na prvi pogled ugotovili, da se la s stroka v naši državi neobičajno lepo razvija. Posebno ugodno ugodno zemljišče za uspešno gojenje paprike je Bačka in Banat. Letošnji pridelek surove paprike znaša 600 vagonov. V Bački in Banatu so posebne tovarne za pridelovanje paprike, ki bodo letos predelale čez 150 vagonov, kar predstavlja že zelo lepo množino.

Tovarna za svilo v Djevdjeliju. Kakor je znano, se je pred dvema letoma zgradila v Djevdjeliju državna tovarna za svilo, katere stroji so bili prenešeni iz Banata. Ker tovarna še danes ne obratuje, je ministrstvo Irgovine in industrije ukazalo, da Irgovinski inspektor v Skoplju skupno z inženirji pregleda državno tovarno za svilo ter podzame vse potrebne korake, da bi mogla tovarna čimprej začeti z obratovanjem.

Stroga kontrola med izvozom sliv. Beograd 3. novembra. Generalni direkciji carin je poslalo ministrstvo Irgovine in industrije dopis v katerem se Direk-

Priglasitev žrebcev k licencovanju. Lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemeniti dobi, to je v letu 1924, svoje žrebce uporabljati za plemenitev tujih kobil in stanujejo v mesnem okrožju ljubljanskem, naj te žrebce najpozneje do 10. decembra 1923 priglasijo pri mesnem gospodarskem uradu v Ljubljani. Priglasijo naj se pisмено ali usno in naj se obenem naznani ime in bivališče žrebčevega lastnika, pasmo in rod, starost in barvo. Za žrebce to-plokrvnih pasem pod 4 leti in za mrzlo-krvne žrebce pod tremi leti se ne delajo dopustila. Kdaj bo licencovalna komisija pregledovala žrebce in dajala dopustila, se pravočasno razglasi. cija naproša, da izda carinarnicam nujno naredbo, da ne dovolijo izvoz suhih sliv in pekmeza, za katere niso komisije zaznamovale na tovarnem listu, da je blago dobro za izvoz. Tako ne bodo smeje železniške postaje sprejemali od sedaj naprej pošiljk, na katerih ne bo žiga komisij, da je blago dobro za izvoz.

Gospodarska sanacija Madžarske. V ministrstvih Madžarske se izgotavlja načrt za gospodarsko sanacijo Madžarske. Program za saniranje bo služil zastopnikom reparacijske komisije in finančnega komiteta Društva narodov, ki bodo v najkrajšem času prišli v Budapešto, kot popolna slika gmojnega položaja Madžarske.

Sklepi carinske konference Društva narodov. Carinska konferenca Društva narodov je dne 2. t. m. po triletnem delu končala zasedanje s sprejetjem konvencije, ki vsebuje 30 členov in dodatek o naredbah glede carine za olajšanje trgovine in prometa med narodi. Konvencija je bila sprejeta z 31 glasovi. Treje delegati so se vzdržali. Madžarska delegacija se glasovanja sploh ni udeležila. Vzdržali so se glasovanja zastopniki Avstrije, Danske in Rumunije, ker niso dobili od svojih vlad potrebnih instrukcij. Z dne 3. t. m. se je konvencija podpisala. Podpisale so se sledeče države: Anglija, Italija, Nemčija, Avstrija, Čehoslovaška, Jugoslavija, Švica, Brazilija itd. Francija je podpisala samo za sebe, izključivši svoje kolonije.

Novi častini konzuli. Dne 3. t. m. je bil podpisan ukaz, o naših častnih konzulih v inozemstvu. Za konzula v Pragi Pragi je imenovan veletržec Roko Bradanović, v Frankfurtu Harry Fuld, v Dresdenu Fritz Schlee, v Antafagosti dr. Fr. Pervan.

Industrijskim in trgovskim podjetjem se nudi izvanredno inteligenčen, za vsak posel sposoben, značajan delavec, ki je iz vrst državnih uradnikov, je v vseh strokah industrijske administracije dobro izvežban, izvrsten organizator za podjetja vsake vrste, osobito lesne industrije in strojne gradbe. Vajen samostalnega dopisovanja v vseh zadevah, resnega, mirnega značaja, vreden in priden delavec. Razume knjigovodstvo, organizacijo blagovnega prometa, ter se priporoča podjetjem kot vodilna ali sohrudniška moč, ki že iz same hvaležnosti, da ga rešijo bednega jarma državne službe, hoče posvetiti vso svojo obširno znanost in sposobnost delodajalcu ter podvojiti svojo marljivost. Najraje bi šel na deželo ali kamorsibodi proti zmerni odškodnini. — Dopise je nasloviti na upravništvu »Trgovskega lista«.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (3. t. m.). Pšenica: baška, 78—79 kg, 4 vagoni 330; banaška, 78—79, 2%, Zenta, 322.5. Turščica: povpraševanje 237.5; banaška, duplikat kasa, 4 vagoni 212.5; za januar, 25% kasa, 5 vagonov 225; za marec-april, 5 vagonov 225; za marec-april, duplikat kasa, 10 vagonov 250; april-maj, duplikat kasa, 4 vagoni 255. Fižol: beli, baški, 1 vagon 535. Moka, baza »0« s, ponudba 525; »6«, ponudba 350; »7«, duplikat kasa, 1 vagon 275. Orobji: v jutinih vrečah, ponudba 130. Tendence mirna.

Zagrebski tedenski sejem (3. t. m.). Slab dogon. Cene za kg žive teže: bosanske buše I. 9—10, II. 7—8, svinje, pitane 28, teleta 20.25. Krma: seno 75 do 100, otlava 100—125.

Tržne cene za masl in slanino. Beograd: mast 35 do 36, slanina 28 do 30, suho meso 28 do 32, prekajene šunke 55 do 65, salama 85 do 90 Din za 1 kg na veliko. Milano: slanina 9, mast 10, ameriška slanina 8, ameriška mast 7.20 lir za 1 kg. Chikago: mast 12.85, slanina 9.50.

Najboljši
PREMOG, DRVA IN OGLJE
kupite najceneje pri
Družbi Ilirija, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Tržišče jajc: Položaj na svetovnem tržišču se je popravil z intervencijo Španije in Anglije kot konsumentima. Inicijativno za to je dala Španija. Rezultat je bil ta, da so se cene blagu povišale v Španiji, Švici, Belgiji in drugod. Vse to je povzročilo povečani konsum. Izgleda, da se bodo posli še izboljšali. Rusija igra prvo vlogo v Londonu, za njo pa Poljska. Italija je povpraševala po našem blagu. Svoje boljše blago pošilja Italija v London, a naše zadržuje za pokrije domačih potreb. London notira 17 šilingov šok (120 komadov). Španija notira 300 pezel za zabojo; Italija 900 lir za zabojo; Švica 230 frankov, Pariz 560 francoskih frankov za 1000 komadov. V državi so se cene kretale tako-le: štajersko blago 1.80 Din komad, v Vojvodini 1.70 Din, v Srbiji 1.60 Din za komad.

Cene za govejo živino v notranjosti države. Kragujevac: voli 10 do 13, prašiči 21 do 23 Din za kg, franko trg Palanka. Govedo: 9.50 do 10.50, debeli prašiči 20 do 22 Din za kg žive teže. Vučkovar: voli 13 do 14, krave 10 do 12, teleta 18, prašiči 22 do 26 Din za kg žive teže. Belovar: mesnati prašiči 25 Din za kg žive teže. Osijek: boljše krave 3500 do 5000 Din komad ali 11 do 13 Din kg žive teže. Tovorni konji 3 do 10 lisoč Din komad.

Tržne cene na tržišču v Marseillu. Po poročilu našega generalnega konzula v Marseillu so notirali v sredi oktobra t. l. sledeče cene za živo govejo živino na marsejskem tržišču: voli prve vrste so notirali 560 do 610 francoskih frankov za 100 kg žive teže; voli druge vrste 460 do 510 francoskih frankov, voli in krave iz Afrike so notirali 425 do 450 francoskih frankov. Koštruni in ovce prve vrste 650 do 715, druge vrste 550 do 600 francoskih frankov. Koštruni in ovce iz Afrike 400 do 500 francoskih frankov. Teleta prve vrste 900 do 900.50; druge vrste 800 do 800.50 francoskih frankov. Jagnjeta prve vrste 950 do 1000 francoskih frankov, druge vrste 850 do 900 francoskih frankov. Svinje domače 790 do 810 francoskih frankov, svije iz Amerike 760 francoskih frankov, kože 200 do 300 francoskih frankov.

Tržne cene v Mariboru z dne 1. nov. (V oklepajih pri večjih diferencah stare

Zahtevajte povsod našo domačo
Kolinsko cikorijo
izvrsten pridatek za kavo.

cene.) 1 kg govejega mesa I. vrste 26 dinarjev, II. vrste 17 — 24 Din, III. vrste 15 — 20 (15 — 20) Din; jezik sveži 24 do 25; vampi 8; pljuča 6; ledvice 22; možgani 22; parklji 6; vime 10; loj 15 do 20; telefina I. vrste 32.50, II. vrste 30; jetra 24; pljuča 23. Svinjina (za 1 kg): prašičje meso 30—40 (35—40); salo 36; črevena masl 30; pljuča 15; jetra 15; ledvice 25; glava 25; noge 17; slanina 38 do 40; papricirana slanina 45 (44); masl 40; prekajeno meso 45 — 48; šunka 52 do 58 (50—55); prekajene noge 10; jezik 48; glava brez kosti 32. Krakovski klobase 50 — 55; brunšviške 27; pariške 32; posebne 32; safalade 32; hrenovke 36; kranjske 52; meseni sir 32; pritisnjene klobase 32. Konjsko meso I. vrste 12 — 15, II. vrste 8 — 10; komad konjske kože 150; goveja koža 20 — 22.50 kilogram; telečja koža 30 — 32.50; svinjska koža 7.50 — 10; gornje usnje 105 do 120; podplati 100 — 140. Majhni piščanci komad 20 — 25; večji 30 — 40; kokoši 50 — 55, race 30 — 40; gosi 60 — 80; zajec domač, majhen 20, večji 40. Liter mleka 3.50; smetane 15 — 16. Surovo maslo kg 46 — 47; emendolski sir, polemendolski 65 — 70 (65); trapistovski 35; grojski 40; lilsitski 40; permazan 200; kos sirčka 7 — 10. Jajca 2 — 2.25 komad. Liter novega vina 6, starega 15; piva 6.50; stekl. piva 3.25; liter žganja 20 — 25. Kilogram belega kruha 7, črnega 6; žemlja, komad — .50; jabolka II. vrste 6, III. vrste 3; posušene slive 7 — 8; breskve 5 — 6; koslani, liter surovega 1.75 — 3 (2—3), pečenega 5; hruške II. vrste, kg 8 (7), III. vrste 5; limone, kom. 0.75 do 1.50; fige kg 13 do 15; mandeljni 60; orehi 8; luščeni orehi 30; kava I. vrste, kg 70, II. vrste 40, pražena I. vrste 70, II. vrste 45; sol 3.50; celi poper 35; mleti poper 45; paprika 50—100; testenine 14; sladkor 25; kristalni sladkor 23; sladkor v kockah 24; kvas 32.50—35 (32.50); kg pšeničnega škroba 15, riževnega 25; kg riža 6.50 do 14; liter kisa, navadnega 2, vinskega 3; namizno olje 31, bučno olje 40, špirl denat 15; komad mila 9; kg pšenice 4; rži 3; ječmena 3; ovska 3.25; koruze 3.75; prosa 4; ajde 3; fižol navaden 4.50; kg pšenične moke št. 0 6.75, št. 2 6, št. 6 5.50; kg prosene kaše 7.50, ješprena 6.50; olibov 2.25; koruzne moke 4; koruznega zdroba 5—6.25, pšeničnega 7—7.50; kg ajdove moke št. 1 9.50 (10), št. 2 8 (8.50); kg ržene kave 10; cikorija 26; 1 q sladkega sena 75—100, olave 75, ovsene slame 65—75; 1 m³ trdih drv 200, mehkih 110, 1 q trboveljskega premoga 40—42, velenjskega 27 do 29; kg oglja 2; kg koka 1.25; liter petroleja 7; liter bencina 17; kg karbida 6.50; kg sveč 14; kg endivije 1—1.25; kg poznega zelja 0.75—1.25; komad karfijole 5—20; kupček špinače 1; kilogram paradižnikov 3; kumarce 0.25 do 0.50; komad jedilnih buč 2—3; kg fižola, luščnega II. vrste 2 — 2.25 Din; šopek peteršilja 0.25, zelenja 0.25; kg čebule 2—3; česna 10; komad pora 0.25, vrtnega korenja 0.25, navadnega 0.25; šopek zelenjave za kuhno 0.25; komad rudeče pese 0.50 (0.25); kom repe 0.25 do 0.50; kg kolerabe, podzemljice 0.50; kg krompirja, poznega 1—1.25; kg hrena 5; kg kislega zelja 3—4, kisle repe 2.

Dobava, prodaja.

Prodaja dravske vojašnice v Mariboru. V pisarni inženirskega oddelka dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg 1, se bo vršila dne 20. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne ponovna javna usmena dražba za prodajo dravske vojašnice v Mariboru.

Prodaja skladišča v Einspielerjevi ulici v Mariboru. V pisarni inženirskega oddelka Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg 1, vršila se bo dne 16. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne tretja javna usmena dražba za prodajo skladišča v Einspielerjevi ulici v Mariboru.

Prodaja barake »Dunaj« v Mariboru. V pisarni inženirskega oddelka Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Kongresni trg št. 1, se bo vršila dne 15. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne ponovna javna usmena dražba za prodajo barake »Dunaj« v Mariboru.

Dobava papirja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 17. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave večje množine raznega papirja.

Dobava vijakov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 17. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih vijakov.

Dobava gradbenega lesa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 17. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 32 m³ lipovine, 8.8 m³ orehovine za furnirje in drugo in 6.4 m³ jablanovine.

Dobava riža, makaron in fižola. Pri intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 15. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 750 kg riža, 550 kg makaron in 300 kg fižola.

Dobava zimskih maj. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 20. novembra t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave 2000 volnenih maj (mornarskih triko-srajc).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Alojz Drotar
Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

Razglas.

Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo občini trg Gornja Radgona obdržavati

štiri letne živinske in kramarske sejme

in sicer se ti vršijo:

1. na dan 3. februarja (na Blažovo)
2. na dan 25. maja (na Urbanovo)
3. na dan 19. avgusta (na Lovrenčevo)
4. na dan 13. nov. (na Leopoldovo)

vsako leto.

Po dolgih letih se bodo od sedaj naprej živinski in kramarski sejmi zopet redno vršili, kakor svoječasnno, in sicer se vrši: prvi živinski in kramarski sejem dne 15. novembra t. l. (na Leopoldovo).

Živinski sejem bode na občinskem travniku na Tratah, kramarski sejem pa pri drevoredu in na glavni cesti od Murskega mosta naprej na spodnjem Grisu. Živinski sejem je za govedo, drobnico in konje, na kramarski sejem pa se lahko pripelje blago vsake vrste, poljski pridelki, perutnina, lončarska roba itd.

Ker so bili sejmi v Gornji Radgoni svoječasnno vedno dobro obiskani in je bil zlasti na Leopoldovem sejmu vedno velik promet, opozarja podpisano županstvo na to vse interese, prodajalce in kupce.

Županstvo Gornja Radgona, dne 6. oktobra 1923.

Župan: Dr. Božič.

Pozor!

Amerikanci obrtniki!

Naprodaj trgovska hiša

enonadstropna, na glavnem trgu v Cerknici, z vsem trgovskim inventarjem; v priliki 1 kuhinja, 1 soba in trgovski lokal s kletjo, v I. nadstropju 5 sob. K hiši spada poslopje s tremi sobami, kuhinjo, malim vrtom, hlevom za 18 glav živine in vodovodom, skladišče za nekoliko vagonov blaga, navadni hlev s trgovsko tehniko, šupa in skedenj z lepim vrtom. Hiši pripada gozdna in pašniška pravica. Pri hiši je že vpeljana trgovina z živino. — Vprašati: IVAN ZGONC, trgovec v Cerknici pri Rakeku.

NAJSTAREJŠA ŠPEDICIJSKA TVRDKA V SLOVENIJI

R. RANZINGER

LJUBLJANA špedicijska pisarna JESENICE

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovorni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zacarinenje. — Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi kabinami za pohištvo

Brzjavaj: Ranzinger. Interurban telefon št. 60